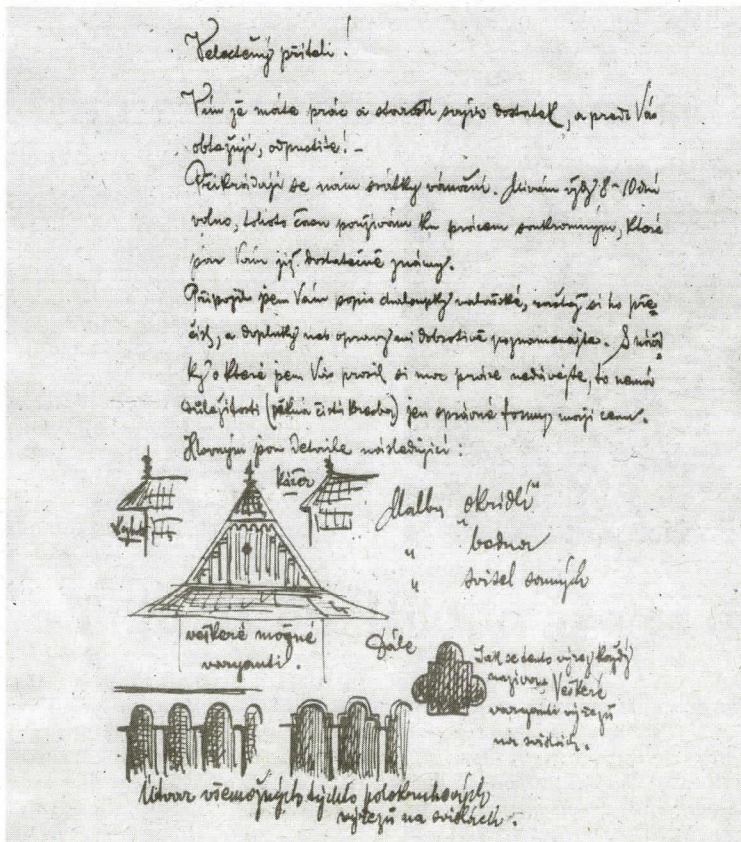

Velectěný přítel Josef Ország Vranecký st.

Před 120 lety se na proslulé Národopisné výstavě československé v Praze (1895) Valaši rozhodli představit svůj region vsuktu velkorysým počinem, a to realizací celé Valašské osady. Vypracování projektu bylo zadáno mladému slovenskému architektovi Dušanu S. Jurkovičovi (1868–1947). Výstavbu zajišťovala stavební kancelář jeho zaměstnavatele – vsetínskému architektu Michala Urbánka, v níž Jurkovič jako asistent pracoval od roku 1889.

Předlohy pro jednotlivé, typicky valašské lidové stavby čerpal Jurkovič přímo na valašském venkově. Velkou oporu mu v tomto směru poskytl milovník valašské lidové kultury Josef Ország-Vranecký st. (1866–1939) z Nového Hrozenkova. Vypovídají o tom dopisy Jurkoviče Vraneckému z 13. 12. 1893 a 19. 3. 1894 psané ve Vsetíně (uložené ve VMP v Rožnově p. R.). V prosincovém psaní Jurkovič Vraneckého žádá o opravu svého příloženého popisu „chaloupky valašské“ a o jeho doplnění, týkalo se několik kresbiček architektonických částí a detailů s popiskami. Ubez-

pečuje ho: „Snáčrtky o které jsem Vás prosil si moc práce nedávje, to nemá důležitosti (pěkná čistá kresba), jen správné formy mají cenu.“ A prosí jej: „Buďte tak laskav, a přispějte k věci, aby stavitelství lidové, valašské na vý-

stavě národop. čestně zastoupeno býti mohlo....“ V březnovém dopisu ho informuje o úmyslu delegátů valašských měst zbudovat na NVČ v Praze valašskou usedlost: „S vypracováním veškerých nárysu k tomu účelu byl jsem po-

věřen já. Dřív než se do toho pustím dojezu k Vám, a poradíme se... Velice Vás prosím by jste material k pracem tímto nutný laskavě sbíral, já toho času nemám, musím se starat předně o své živobytí. Na modele, které zhotoviti slibujete se skutečně těším.“ Pochvalně se vyjadřuje o kresbách, které mu Vranecký doposud dodal: „Náčrty Vaše které jsem si obkreslil jsou velice umně, kresba v každém ohledě dostačí. Jsou Vám ze srdce povděčen.“ A děkuje mu i za kritiku své práce: „Že práce mé v oboru tomto nejsou správné, čisté valašské, a dokonale, to já vím, těší mně velice Vaše upřímnost s kterou mně to pravíte, já však žádati budu více po Vás, asice by jste mne o všech práčech mých ... Váš úsudek dal.“ Nezůstalo ovšem jen u vzájemné korespondence a osobních návštěv, ale oba nadšení obdivovatelé lidové kultury – Jurkovič i Vranecký – spolu podnikali také studijní výzkumy architektury v terénu, a to „po údolí Stanovnice a dalších hornovsetínských končinách“.

Mgr. Olga Mehešová, MRV,
Vsetín, historik umění

Obr.

Dopis D. Jurkoviče J. Országu Vraneckému st., 13. 12. 1893 – s Jurkovičovými náčrty částí valašské chalupy (VMP Rožnov p. R.)